

Fritidshemmet Gotland

Kort presentation

Fritidshem inom UAF

32 fritidshem

2364 elever inskrivna (Data utplockad 2/2-2024)

Ca 200 personer arbetar i fritidshemmen

(Obs! deltidsanställningar i komb. med andra uppdrag i grundskolan)

45 legitimerade fritidspedagoger/fritidshemslärare.

Fritidshemmets verksamhet

- Skollagen
- Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22 Kap 1,2 & 4)
- Kommentarmaterial till läroplanen (kap4)

Skollagen. Fritidshemmets syfte:

- Komplettera utbildningen i förskoleklass och grundskolan.
- Stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation.
- Utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov.
- Främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Lgr 22. Kap 4. Fritidshemmet

- Utgångspunkt i elevernas behov, intressen och erfarenheter.
- Lärandet ska vara situationsstyrt, upplevelsebaserat och grupporienterat.
- Lära tillsammans med andra och utveckla goda kamratrelationer.
- Utveckla en allsidig rörelseförmåga samt förståelse för hälsa och välbefinnande.

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling,

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt,

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- kommunicera i tal och skrift i olika sammanhang och för skilda syften,

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer,

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- använda matematiska begrepp och resonemang för att kommunicera och lösa problem,

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, och

Undervisningen i fritidshemmet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- röra sig allsidigt i olika miljöer samt förstå vad som kan påverka hälsa och välbefinnande.

Kap 4. Centralt innehåll

- 4 Områden. *Språk och kommunikation, Skapande och estetiska uttrycksformer, natur och samhälle och Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse.*
- Innehåll som ska behandlas över tid. Inga kunskapskrav.
- Behöver inte motsvara aktiviteter, moment eller teman. Enbart ett sätt att strukturera innehållet i läroplanen.
- Behöver inte utgöra allt innehåll i undervisningen. Kan kompletteras med elevernas behov/intressen.

Kap 4. Centralt innehåll

SPRÅK OCH KOMMUNIKATION	Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.	Samtala om olika typer av texter.	Digitala verktyg och medier för kommunikation.	Säker och ansvarsfull kommunikation, även i digitala sammanhang.	Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter. Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.
Skapande och estetiska uttrycksformer	Skapande genom olika estetiska uttrycksformer, till exempel lek, bild, musik, dans och <u>drama</u> .	Hur olika material, redskap och tekniker kan användas för att skapa och yttrycka sig.	Tolka och samtala om olika estetiska uttryck.	Digitala verktyg för framställning av olika estetiska uttryck.	
Natur och samhälle	Olika sätt att utforska företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, till exempel genom samtal, studiebesök och digitala medier. Hur företeelser och samband kan beskrivas, till exempel med ord och bilder .	Matematik som redskap för att beskriva vardagliga företeelser och för att lösa vardagliga problem.	Byggnad och konstruktion med hjälp av olika material, redskap och tekniker.	Normer och regler i elevernas vardag, till exempel i lekar och spel och varför regler kan behövas.	Etnicitet, könsroller, kroppsideal och konsumtion samt kritisk granskning av hur dessa företeelser framställs i medier och populärkultur.
	Demokratiska värderingar och principer, i sammanhang som är bekanta för eleverna. Hur gemensamma beslut kan fattas och hur konflikter kan hanteras på ett konstruktivt sätt.	Barnets rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter.	Hur människors olika val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling.	Närsamhällets och föreningslivets utbud av aktiviteter och platser för kultur, fritid och rekreation.	Orientera sig i närmiljön och hur man beter sig i trafiken på ett säkert sätt.
Lekar, fysiska aktiviteter och utevistelse	Initiera, organisera och delta i lekar av olika slag.	Idrotter och andra fysiska aktiviteter inomhus och utomhus under olika årstider och i olika väder.	Utevistelse under olika årstider, samt närmiljöns möjligheter till vistelse i naturen och på andra platser för fysisk aktivitet och naturupplevelser.	Säkerhet och hänsyn till miljö och andra människor vid vistelse i olika naturmiljöer. Rättigheter och skyldigheter i naturen enligt <u>allemansrätten</u> .	Livsstilens betydelse för hälsan, till exempel hur kost, sömn och balansen mellan fysisk aktivitet och vila påverkar det psykiska och fysiska välbefinnandet.

Kartläggning- Sammanställning

Bakgrund/syfte:

Varje läsår erbjuds all fritidshemspersonal 4 nätverksträffar med fokus på pedagogiska diskussioner och erfarenhetsutbyte.

Rektorer erbjuds vid 4 tillfällen varje läsår separata nätverksträffar där fokus ligger på att öka kunskapen kring fritidshemmets verksamhet samt erfarenhetsutbyte.

Det systematiska kvalitetsarbetet har lyftes vid flera tillfällen fram som ett utvecklingsområde.

stora skillnader kring förutsättningar.

Det ville vi undersöka vidare.

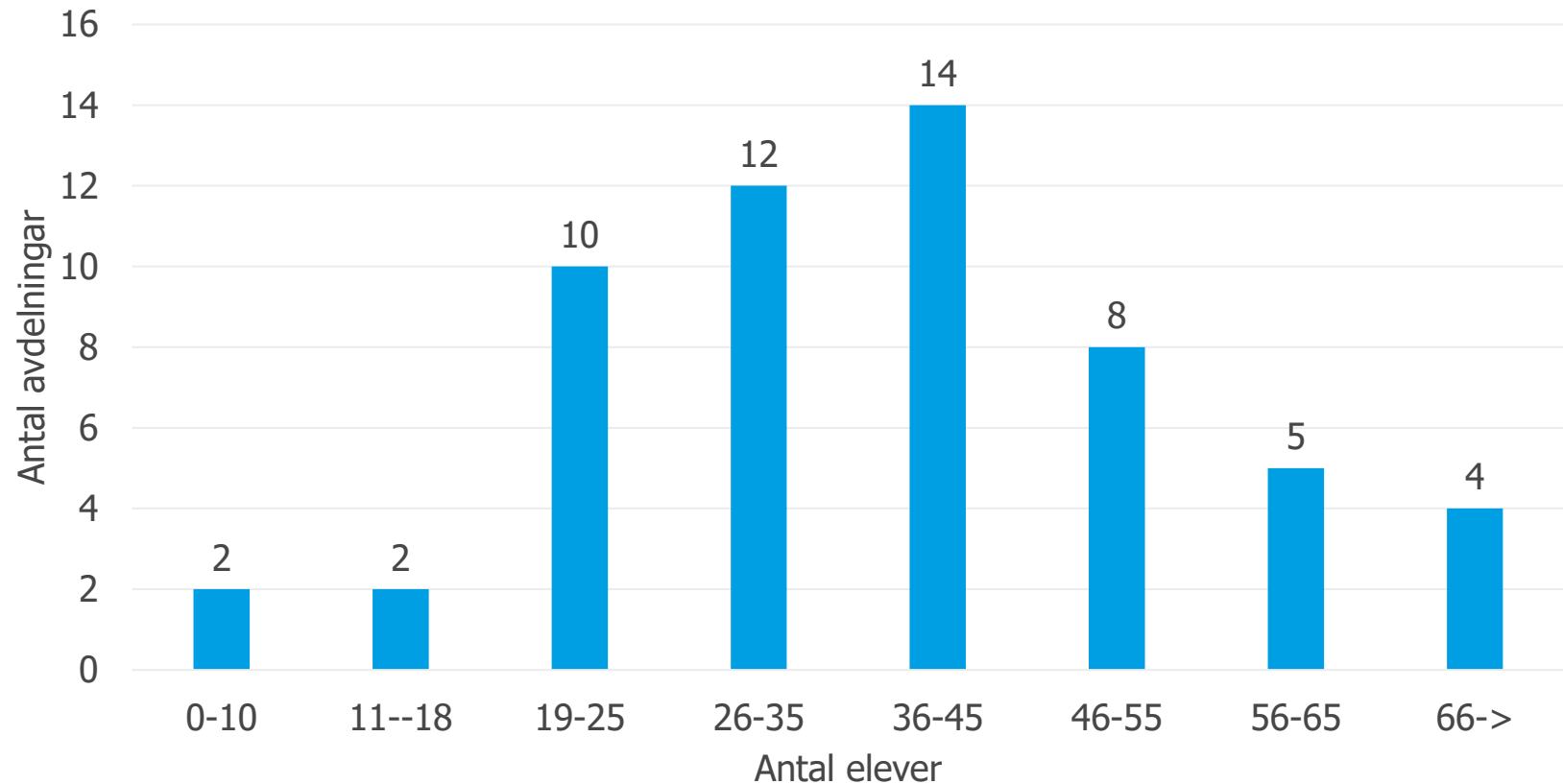
Kartläggning- Sammanställning

Tillvägagångssätt: Under perioden november 2022 – mars 2023 kontaktades 57 fritidshemsavdelningar via Teams till 1 timmes intervjuer där minst en person per avdelning var med. Intervjuerna har utgått från ett på förväg bestämt frågeformulär med frågor kring planering/uppföljning/utvärdering samt förutsättningar för detta.

Syfte: Denna kartläggning syftar till att få en tydligare bild av styrkor och utvecklingsområden inom Region Gotlands fritidshem. Med stöd av de svar som kommit fram hoppas vi kunna planera och genomföra utvecklingsinsatser som på sikt kommer att öka likvärdigheten.

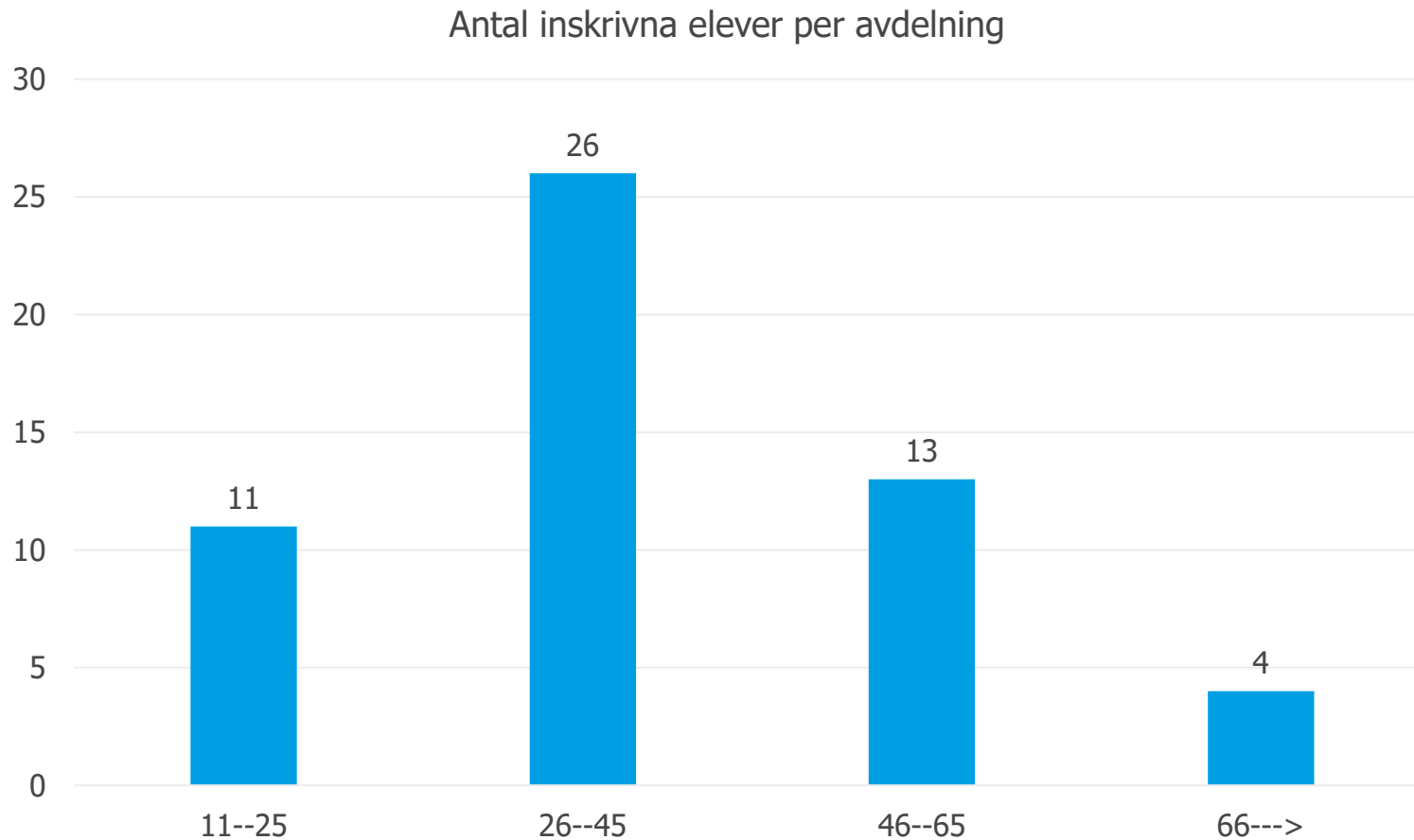
Antal elever per fritidsavdelning

Antal inskrivna elever per avdelning

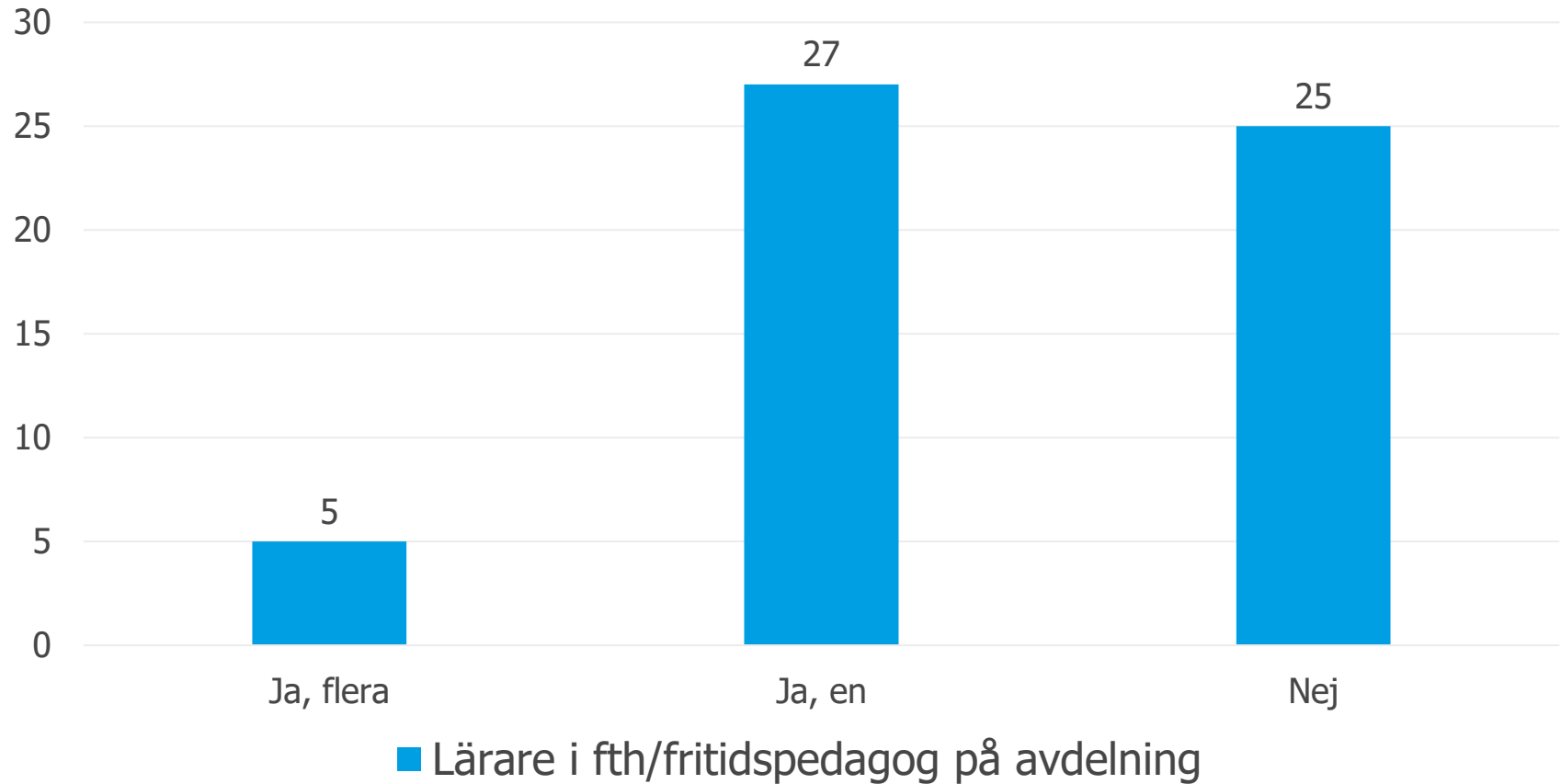
Förtroende Omtanke Delaktighet

Antal elever per fritidsavdelning

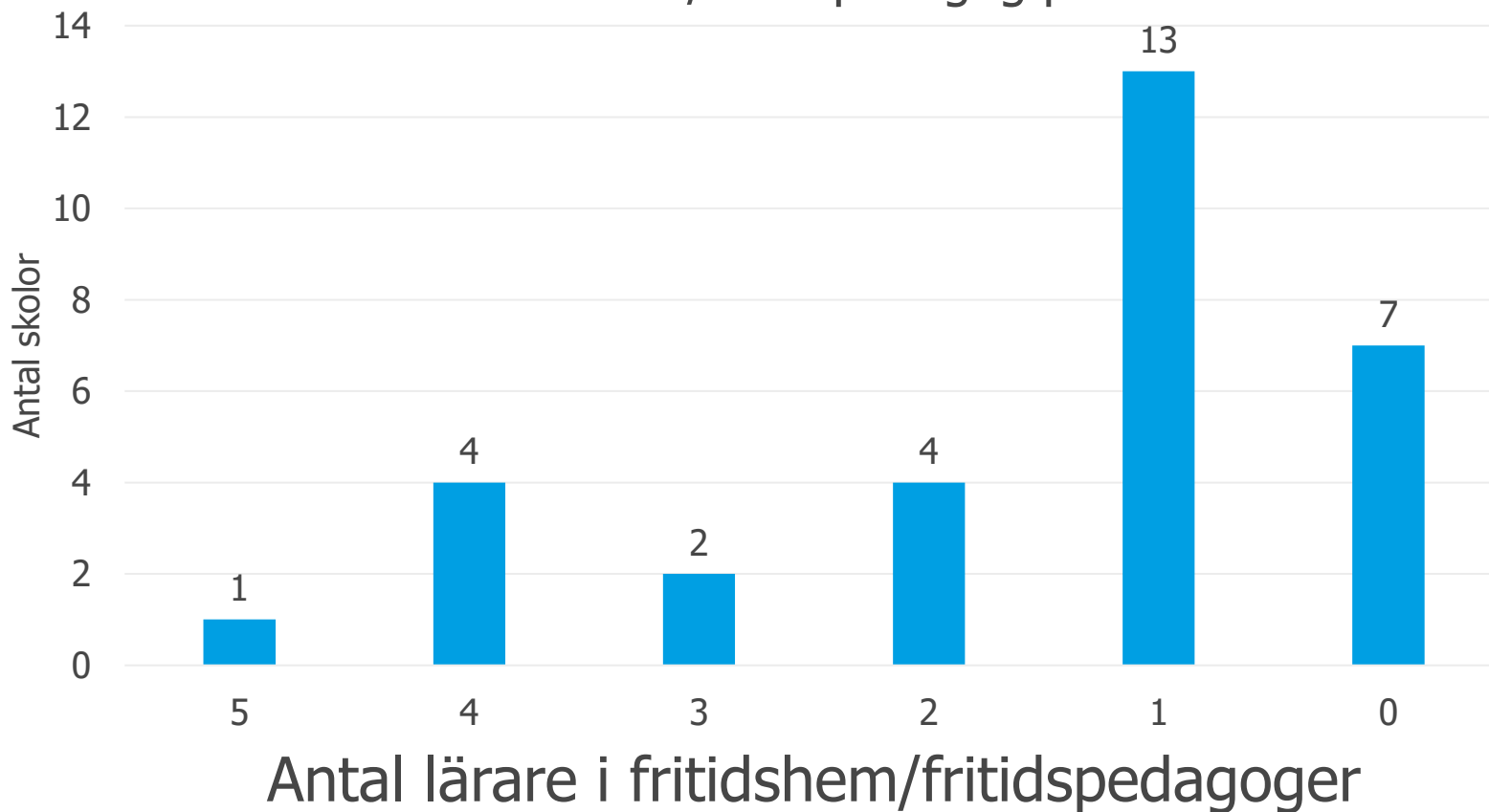
Behörighet

Lärare i fritidshem/fritidspedagog per avdelning

Behörighet

Lärare i fritidshem/fritidspedagog per skola

Planering av verksamheten

De intervjuade har med egna ord beskrivit hur de går tillväga vid planering av verksamheten. Samtliga svar har delats upp i följande kategorier: Planering på rutin/aktivitetsplanering, ingen eller dåligt med möjlighet till planering, planering efter intresse/behov, utgår från grovplanering

Planering på rutin/aktivitetsplanering: 25 avdelningar beskriver i första hand att planeringen sker på rutin. Lgr 22 lyfts sällan fram som en självklar del i planeringen. Ett återkommande problem som de intervjuade beskriver är att fritidshemspersonal tvingas avstå planering för att vara vikarie i skolan.

Ingen eller dåligt med möjlighet till planering: 12 avdelningar beskriver att det knappt eller inte alls finns möjlighet att planera verksamheten. I flera fall finns ingen schemalagd mötestid, utan det blir spontana samtal i till exempel korridor/ute på rast/ i personalrum. Även här nämns att fritidshemspersonal ofta får agera vikarie i skolan som ett stort problem.

Planering av verksamheten

Planering efter intresse/behov: 11 avdelningar beskriver att intressen och behov i första hand ligger som grund för planeringen av verksamheten. 4 av dessa nämner även Lgr 22 som en betydande del av planeringen.

Utgår från grovplanering: 9 avdelningar beskriver att de utgår från en grovplanering som gjorts i början av terminen/läsåret. 3 av dessa nämner att Lgr 22 används som stöd i planeringen.

Utvärdering av verksamheten

De intervjuade har med egna ord beskrivit hur de går tillväga vid utvärdering av verksamheten. Samtliga svar har delats upp i följande kategorier: Kontinuerlig/skriftlig utvärdering och uppföljning, muntlig utvärdering och uppföljning, sporadisk utvärdering och uppföljning, ingen utvärdering och uppföljning.

Kontinuerlig/skriftlig utvärdering och uppföljning: 11 Avdelningar beskriver att dem kontinuerligt och skriftligt utvärderar och följer upp verksamheten. En tydlig gemensam nämnare i denna grupp är att nästan alla berättar att de använder sig av en mall, Fripp eller SKA- dokument för att dokumentera. Några av dessa har dessutom varje läsår 2-3 större uppföljningstillfällen.

Utvärdering av verksamheten

Muntlig utvärdering och uppföljning: 15 avdelningar beskriver att utvärdering och uppföljning av verksamheten i de allra flesta fall sker muntligt. Detta sker till största delen under möten och det som utvärderas är oftast vad som fungerat bra eller mindre bra under veckan/projektet/aktiviteten. Ett fritidshem av dessa utvärderar tillsammans med eleverna under fritidsråden.

Sporadisk utvärdering och uppföljning: 11 avdelningar beskriver att utvärdering och uppföljning sker sporadiskt och att det inte är en naturlig del av arbetet.

Utvärdering av verksamheten

Ingen utvärdering och uppföljning: 20 avdelningar

Funnits med i grovplanering men inte haft möjlighet att genomföra.

Väldigt dåligt. Svårt att få till tid för planering. Mycket behov i skolan som gör att det blir omöjligt för oss

Utvärderingen försvinner. Planeringen finns men svårt att få till hela kedjan. Behövs bollplank.

Det gör vi sällan. Av många olika anledningar. Framför allt brist på planering. Innan sommarn utvärderar vi läsåret på sin höjd.

Avslutande kommentarer

Utvecklingsområden

- Behörighet
- Tid för planering/utvärdering
- Planering/utvärdering kopplat till Lgr22
- Stöd från rektor
- Samarbete fritidshem-skola

Förslag på insatser/åtgärder

- Minst 3 timmar/vecka (schemalagd) för planering och utvärdering för alla fritidshem inom Region Gotland. Önskvärt att fritidshemspersonal inte används som vikarier där denna tid ligger. Även önskvärt att rektorer är med vid planering över längre perioder för att stötta/leda arbetslaget samt få ökad kunskap/insyn av arbetet.
- Fokus på planering och utvärdering (Lgr22) vid nätverksträffar (HT23).
- Fokus på planering och utvärdering vid nätverksträffar för skolledare.

Framgångsfaktorer

- Behöriga lärare.
- Fungerande arbetslag.
- Rum särskilt avsedda för fritidshemmets undervisning.
- Tillgängligt material och tid för planering och förberedelse.

(Karin Lager 2020 Possibilities and Impossibilities for Everyday Life: Institutional Spaces in School-Age Educare. International Journal for Research on Extended Education, 8(1), 22-35.)

Goda exempel

Filmklipp- Musikhjälpen

Frågor?

